

Nedėldienio Skaitymas.

NEDEĻINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams **2 rub.**
pusmečiui **1 rub.**
be prisiuntimo metams **1 rub. 40 kap.**
pusmečiui **70 kap.**

Rėdaktija Kaune.

REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS

kunigas pralotas Antanas Karosas.

◆◆◆ Už atskirą numerį **4 kap.** ◆◆◆

Už apgarsinimus imama nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio puslapjo 20 kap.

№ 26.

Kaunas. 13 (26) birželio 1906 m.

Pirmi metai.

* „Nedėldienio Skaitymo“ Skaitytojams, už *
* sirašiusiems pirmajam pusmečiui, primename, *
* kad jau metas užsirašyti tolesniam laikui, jei *
* nori gauti laikraštį be pertrukio. *

Jau atspaudinta nauja knygelė

GARBĖ MARIJAI.

Gegužės mėnesyje pamaldos Šv. Marijos Panos pagarbinimui. Kaina 12 kap.—Centralinė sankrova Kaune K. Rutskio (pirmiaus I. Zavadzkie) knygyne. 10—7

MUSŲ VARGAI IR REIKALAI.

VII.

Lietuvos autonomija.

Peterburge tarp „Dumos“ sąnarių tveriasi o rasi jau susitverė sąjunga autonomistų-federalistų. Užduotis tos sąjungos bus „Dumoje“ iškariauti visoms Rusijos sritims, užgyventoms svetimtaučiais, autonomiją arba plačią savyvaldą. Prie tos sąjungos prisiraše atstovai lietuviai, lenkai, ukrainiečiai, kaukazičiai, latviai, totoriai ir daug kitų, pagaliaus ir keltas rusų. Rusija, kaip žinome, yra labai plati viešpatystė, susidedanti iš daug įvairių tautų, kalbančių įvairiomis kalbomis ir išpažįstančių įvairius tikėjimus. Žmonių viso labo Rusijoje yra apie 150 milijonų. Tame skaitliuje tikrųjų rusų tėra tiksliai apie 70 milijonų, o kiti visi tai svetimtaučiai. „Duma“ užsiima, kaip žinome, abelnais viešpatystės reikalais. O tie reikalai yra labai įvairūs. Kaip žmonės Rusijoje gyvenantys yra įvairių kalbų ir tikėjimų, gyvenantys įvairiuose viešpatystės kraštuose, kurie nuo vienas kito skiriasi įvairiomis savo gyvenimo išlygomis, teip pat ir tų žmonių reikalai yra labai įvairūs, kurių

„Duma“ negali suprasti arba kaip reikiant pažinti. Įstatymuose apie „Dumos“ įrengimą yra pasakyta, kad nėjoks naujas įstatymas Rusijoje neturi savo vertės, t. y. neprivalo būti pildomas, koliaik jis nepereis per „Dumą“. Toksai įstatymas, perejęs per „Dumą“, padėkime, rusų tautai gali būti labai geras ir naudingas, bet kitoms tautoms, kurios gyvena visai kitose išlygose, gali būti mažiau naudingas, o kartais rasi ir kenksmingas. Todėl reikalinga yra, kad žmonės arba tautos, gyvenančios viešpatystes pakraščiuose pažintu savo reikalus ant vietos ir par savo išrinktus žmones **pačios valdytusi**. Toksai pačių žmonių valdymosi vadinasi „autonomiją“. Juk ir ukininkas, kada savo ukę **patsai** prižiuri arba ukininkauja, tai jam vis geriaus sekasi ukininkauti, kaip kad jis į savo vietą pastatytu samdininką. Musų draugijos ir tautos reikalus prižiurėjo arba aiškiaus sakant mus ikišiol valdė samdininkai-činauninkai. O samdininkas vis paliks samdininku, deltokad jis užvis daugiau rupinsis apie savo ypatingus kaip apie visuomenės reikalus. Delto iš to nėra ko stebeties, kad mes, kaip ir visi Rusijos gyventojai, nuskurdome medžiagiškai, dvasiškai ir doriškai, o vien per kaltybę musų samdininkų-činauninkų, kurie mus ilgus metus savo maloningoje globoje laike. Tai-gi dabar atejo laikas, kad mes apie savo tautos ir draugijos reikalus patį pasirupintumime. Musų garbingi atstovai Peterburge, kaip girdeti, išdirbo projektą ateinančios Lietuvos autonomijos arba plačios savyvaldos su „seimu Vilniuje“, rėnkamu „visuotiniu, lygiu, tiesiu ir slaptu balsavimu.“

Pagal to sumanymo seimo kompetencijai turetu būti pavesti sekantys dalykai: 1. Vietinio valdymos sutvarkymas. 2. Įtaisymas savų teismų (sudų). 3. Įtaisymas savo vyresnybes, policijos ir tt. 4. Įtaisymas ir prižiurėjimas visų krašto mokyklų. 5. Ukio arba žemės, sanitariškos užveizdos, komunikacijos (kelių pataisymas) reikalai ir tt.

Tie visi reikalai, turetu būti pavesti apsvarstymui ir nusprendimui išrinktiems žmonių atstovams, kurie padarytu „seimą Vilniuje.“ Bet Lietuva yra susimezgusi su Rusiją kaip ranka arba koja su kitais kuno sąnareis. Todėl bendros valstybes įstaigos turetu būti šios:

1. Bendroji Viršiausioji valdžia su bendruoju visos valstybes seimu (Dumą) renkamam „visuotiniu, lygiu, tiesiu ir slaptu balsavimu“.

2. Viršiausis Teismas, kurs spręs tokius dalykus, kurie paliečia visą valstybę.

3. Viršiausioji kariuomenes valdžia.

4. Sandaros ir susinešimo dalykai su kitomis valstybėmis.

5. Piningų leidimas, valstybes paskolos, piningai bendriems valstybes reikalams ir tų piningų priežiūra.

6. Pačta, telegrafas ir geležinkeliai kareivijos reikalams.

7. Valstybes ribų saugojimai, kares ir sandaros reikalai.

Tą Lietuvos autonomiją mūsų atstovai supranta „etnografiškose ribose“ t. y. ten, kame dabar lietuviai gyvena ir lietuviškai šneka arba kame lietuviais esą jaučiasi. Lietuviai dabar gyvena Kauno, Vilniaus, Suvalkų ir Gardino gubernijose. Tarp lietuvių yra labai daug ištautejusių, kurie savę vadina lenkais, baltgudžiais arba stačiais gudais. Tą „etnografišką ribą“ užvis sunkiaus būtų pravesti Vilniaus ir Gardino gubernijose, kame yra labai daug ištautejusių lietuvių. Teisybė, Lietuvos autonomijos sumanytojai prižada visoms tautoms, įeinančioms į autonomijos ribas, kuodidžiausę laisvę išsiplėtojime jų tautiškų idealų, bet „etnografiškas ribas“ vis bus sunku surasti. Įvedant Lietuvoje autonomiją mums reiketu visupirmu išaiškinti, ką mes suprantame po žodžiu „Lietuva“. Mes vartodami žodį „Lietuva“ suprantame tokį kraštą, kuriame žmonės gyvena ir šneka **lietuviškai**, vartoja **lietuviškus** papročius ir tt. Lenkai supranta „Lietuvą“, kaipo buvusę kada-tai Lenkijos provinciją ir nors jie nei žodžio nemoka lietuviškai, bet kada jie Lietuvoje užgimė ir išaugo, tai savę vadina „lietuviais“. Rusai Lietuvą vadina „nuo amžių rusišku kraštu“. Mišinys supratimų! Žinoma, mes mieruosime „etnografiškas ribas“ pagal mūsų supratimų t. y. užvesime autonomijos ribas ten, kame žmonės baigia šneketi lietuviškai, o pradeda kalbeti lenkiškai arba rusiškai arba kame prisipažįsta esą lietuviais mūsų supratime. Bet čia jau Lietuvos autonomijos aprubys išėitu labai plonutis. Prie to aprubio tegeletumime priskaityti Kauno guberniją. dalį Vilniaus gubernijos, dalį Suvalkų gubernijos ir labai mažą dalelę Gardino gubernijos. Patį miestą Vilnių kas-žino, ar galetumime priskaityti prie „etnografiškų ribų“ **mūsų supratime?** Gerai žinoma, kad Vilniuje daugiausiai yra lenkų ir žydų o „susipratusių lietu-

vių“ tiktai maža saujelė. Na, išmieruokime dabar Lietuvos „etnografiškas ribas“ pagal mūsų lenkų supratimo! O! čia jau autonomijos aprubys išėitu daug platesnis. Čia jau galetu prikergti prie Lietuvos autonomijos aprubio visą dabartinę Vilniaus guberniją, Minsko ir Gardino gubernijas. Juk lenkai tose gubernijose gimę, vis savę vadina „lietuviais“. Bet čia jau mes savo spekomis „Lietuvos“ nebepadirbsime. Norint tas gubernijas privienyti prie mūsų ateinančios autonomijos aprubio, čia reikia pasiklausti mūsų „lenkų-lietuvių“ arba baltgudžių, ar jie prie mūsų norės prigulėti, ar ne? Jeigut mes be jų žinios savo „etnografiškas ribas“, pradesime vadžioti, tai jie Dumoje prieš tą gali užprotestuoti ir mes tiktai sau gėdą susigriebsime. Klausimas apie „etnografiškas ribas“ įvedant Lietuvoje autonomijos įstaigas, man rodos, bus vienas iš visusvarbiausių. Apie tą klausimą ne prošali būtų mums dabar pagalvoti.

Dėdė Atanazas.

Kaip geriaus: sodžiais ar vienasėdžiais.

Dabar daug kalbama ir rašoma apie sodiečių buvio pagerinimą. Patariama ukininkams šviesties, skaityti knygas ir laikraščius ir daug kitų gražių dalykų. Bet visos tos patarmės mažiai ką tepadės, kol mūsų ukininkai po senobei gyvens sodžiais, kur sunku įvesti kokie-nors pagerinimai, ukėje. Todėl pirmiausias daiktas mūsų sodiečių ukės pagerinimui tai išsiskirstymas į vienasėdžius. Žemaičiai ir Suvalkų gubernijos lietuviai gyvendami vienasėdžiais, daug didesni turi pelną iš savo ukių, negu kiti lietuviai. Todėl kaip kur artimieji žemaičių ir suvalkiečių kaimynai palengvu pradeda dalyties į vienasėdžius. Bet daugelyje vietų sodiečiai dar nesupranta, kad gali kitoniškai ukininkauti, negu jie ligšiol' ukininkavo, sodžiuose gyvendami. Mūsų šitai apilinkėje (Zarasų pavieta) broliai, dalydamies nuo tėvų gautą vienasėdį, skelia jį šniurais ir taip iš vienasėdžių darosi sodžiai. Tai-gi noriu čionai nors trumpai paaiškinti, kuo vienasėdžio ukininko gyvenimas geresnis, negu sodiečio.

Lig-šiol' mūsų ukininkai sodiečiai stengėsi kuodaugiausiai parduoti linų ir grūdų. Kitą kartą žemės buvo daug, galėjo plėsti dar naujus dirvonus, javai ant jų užaugdavo, budavo brangūs ir ukininkas galėjo gerai išsiversti. Bet paskui javai atpigo, ir tų pačių pradėjo mažai beužaugti, voz beužtenka duonos, ir ukininkui nebeturint ko parduoti, reikėjo jieskoti kur iš šalies uždirbti, užsimokėti visiems ukės reikalams. Kitur uždardaujant apsileidžia žemės darbai, ir ukė labiaus suvargsta, ir ukininkas nebeišmano, kaip besiversti, kas bedaryti.

Grudai atpigo dėlto, kad pas mus jų priveža iš kitų kraštų, kur žemė geresnė ir daug pigiaus javai užauginti. Javai pas mus nebeužderi dėlto, kad mu-

sų ukininkai sodiečiai nugyveno savo žemę. Per kelias dešimtis metų vežė jie svetur grūdus, žemei te-
gražindami šiaudus. Žinoma, kad grudas labiausiai
ištraukia iš žemės trąšą. Todėl ukininkai, išveždami
grūdus, išvežė iš savo žemės trąšą, ir jų žemė nu-
siplėšė.

Kad žemė galėtų vėl atsigauti, reikia jai gražinti,
kas iš jos imama. Gali tai dvejopai padaryti: nutre-
šiant žemę arba sėjant pašarinės žolės. Dvarininkai,
kaipo apšviestiesni ukininkai, pirmi suprato, kad se-
noviškai ukininkauti nebegali, ir emė kitoniškai įtai-
syti savo ukės. Jie mažai teparduoda grūdų, kurie
pigus ir žemę nuplešia, bet rupinasi visa kas užau-
ga, namie galvijams suliuobti, parduoda-gi tą kas
brangu: pieną, sviestą, kiaušinius, gyvulius. Bet no-
rint iš galvijų turėti gerą pelną, reikia jie gerai liuobti.
Todėl naujai vedamose ukėse sėjama daug pašarinių
žolių: dobilų, vikų, burokų, bulbių. Dobilai ir vikai
netiktai nuplešia žemės, bet dar ją pataiso ir duo-
da daug gero pašaro. Todėl ukininkai gali gerai
liuobti galvijus, kurie ir duoda gerą pelną ir primina
daug gero mėšlo. Teip ukininkaujant žemė netiktai
nenuvargsta, bet ir dar pasitaiso. Tokia ukė seniai
užvesta kituose kraštuose, kur žmonės moka geriaus
ukininkauti. Tokią ukę Lietuvoje užvedė jau dvari-
ninkai ir kiti ukininkai vienasėdžiais gyveną. Turi ją
užvesti ir sodiečiai, jei nenori galutinai pasibaigti.

Sėjant pašarinės žolės, nebegalima po senobei
laikyti tris laukai, bet reikia žemę padalyti į penkis,
šešis ar daugiau laukų. Sodžiuje, kur daug ukininkų,
sunku sutarti teip laukai padalyti, todėl norint užvesti
dauglaukinę ukę, reikia visupirmu iš sodžių išsiskir-
styti į vienasėdžius. Vienasėdyje gyvenant, ukininkui
ne tiktai geriaus užauga visi javai, bet ir dirbamosios
žemės turi jisai daugiau. Sodžiuje trečioji žemės da-
lis stovi pudymu, jokio pelno neduodama, vienasė-
dyje-gi, kur laikoma šeši laukai, šešta žemės dalis
teatlieka pudymu. Jei ukininkas turi valaką žemės,
tai sodžiuje 7 dešimtinės palieka dykos, o vienasė-
dyje tiktai tris. Sodiečių galvijai, vaikščiodami po
pudymą, kur su nagais nesučiuopsi žolės, badu tiktai
noksta, vienasėdžių-gi namie liuobiami arba dobiliė-
noje ganomi, visuomet esti geri ir duoda daug pieno.

Žemė tada teduoda gerą pelną, jei ukininkas iš-
mano ją gerai prižiūrėti ir išdirbti. Sodžiuose gyve-
nant sunku žemė gerai prižiūrėti. Žinoma, kad ant
dirvos gulįs vanduo labai kenkia visokiam javui. To-
kioje numirkusioje vietoje niekas neaugs, nors ją ka-
ži kaip nutreštumei. Todėl beveik visur reikalingi
vandeniu nuleisti grioviai (ravai), bet paskui nebesant
kam raginti, visur jie užako ir dabar daug žemės
stovi vandeniui apsemtos, ir niekas joje neauga. So-
džiuje labiausiai dideliame gyvenant sunku susitarti gri-
viai (ravai) kasti. Todėl daug sodiečių žemės stovi
pelkėmis ir raistais ir jokio pelno neduoda, o nulei-
dus vanduo galėtų buti iš jų gera pieva ar dirva.

Sodiečių žemė eina ilgais, siaurais šniurais, ir ją te-
gal arti ir ekėti išilgai. Todėl žemė blogiaus išsidirba.
Sodiečiai, mažai teturėdami pašaro, anksti leidžia pa-
vasaryje laukan galvijus, kurie išklumpoja ir paga-
gadina pievas. Ilgai iš pavasario ganant vasarojaus
lauke, vėlai tepasisėja vasarojus ir nebeturi užtekti-
nai laiko užaugti ir pribrešti. Grudas brezdamas ru-
denop, kada dienos trumpesnios ir kaitra mažesnė,
visuomet esti nebeteip svarus. Sodiečiai daug pasi-
daro sau pragaištis, vienas kitam išsiganydami pie-
vas ir javus. Vienasėdyje daug mažiaus tereikia dar-
bininkų žemei išdirbti, negu sodžiuje. Sodiečiai daug
sugaišta, dėlto kad jų žemė kartais labai toli esti nuo
namų, vienasėdyje-gi visa čia pat prie namų, ir vi-
sas darbas eina daug spėrius.

Tai-gi visa apsvarsčius, pasirodo, kad gyvenimi-
mas vienasėdžiais daug geresnis: ir žemės mažiaus
testovi dykos, ir ta pati žemė daug daugiau duoda
pelno ir daug mažiaus reikia darbininkų jai išdirbti
ir patsai išdirbimas esti geresnis. Todėl pirmas daik-
tas pagerinimui sodiečių buvio tai jų išsiskirstymas į
vienasėdžius. Nesakau, kad tas išsiskirstymas butu
lengvas daiktas. Kartais žemė esti labai nevienoda ir
sunku ją lygiai išdalyti. Su nemažais kaštais visuomet
sujungtas triobų perkėlimas. Pavyzdys vienok kaiku-
rių apilinkių sodiečių, geruoju be jokios iš vyresny-
bės pusės prievartos išsiskirusių į vienasėdžius, pa-
rodo, kad tos sunkenybės nėra nepergalimos. Reikia
tikta, kad visi suprastu vienasėdžiško gyvenimo nau-
dingumą, tada lengvu bus jau susitarti ir visi kliuvi-
niai pašalinti. Nėra ko laukti ir tiketies, kad kas iš
kitur atėjęs mums ką gero padarytu. Tiek gero tu-
rėsime, kiek patįs mokėsime pasidaryti. A. A.

Žinios iš Lietuvos

Kaunas. Po Dievo Kuno nedėlioje čia atsilaikė
puiki procesija iš Karmelitų bažnyčios, lig šventos
Gertrudos bažnyčios. Dalyvavo apie dešimtį tukstan-
čių žmonių. Tvarka buvo puikiai; ant gatvių ma-
tės daug šventų paveikslų išstatytų languose, keliose
vietose buvo parėdyti gražūs altorėliai; gražiausis
buvo prie krautuvės „Nemuno“ filijos. Daug namų
buvo papuoštų divonais. Apie tris šimtus darbininkų
su žvakėmis ėjo iš šalių, kad paturėti tvarką; ke-
las mergaičių baltuose rubuose, lyg prie šliubo, nešė
feretonus (altorėlius), o apie trisdešimtis mažų mer-
gyčių barstė žolės. Diena buvo puiki, bet teip karšta,
kad vaškinės žvakės tirpo ant altorių. Apskritai sa-
kant, ta procesija rodė įstabiausią reginį ir žmonėms
labai patiko.

4 birželio kauniečių lietuvių kuopelė važiavo
garlaiviu pasilinksmintų už Raudondvario į puikius
Nemuno pakraščius. Pasilinksminimas gan pasisekė.

Šiomet Žemaičių Seminarijoje egzamenai už-

sibaigė 9 dienoje birželio. Klierikai išvažiavo ant vakacijų 13 ir 14 dienoje. Ant rusiškų egzaminų buvo atvažiavęs iš Vilniaus apskryčio inspektorius Kosauskas. Ant egzaminų ketvirtojo kurso buvo atvažiavęs net pagalbininkas gubernatoriaus Grezievas. Dienoje 6-oje š. m. buvo Kaunę J. M. Kun. Kaunaičius J. Maculevyčius Dv. Akad. Inspektorius.

Baltstogė. (Bielostok, Grodno gub.) Kas Baltstogėje atsitiko 1 dienoje birželio, apie tą šiandieną kalba beveik visa pasaulė. Tą dieną ėjo par miestą pravoslauna procesija ir, kas žino dėlko, kažikas savo į tą procesiją. Žmonių minia sujudo ir it smarkiausi juros vilnis puolė ant žydų. Žmonės tiesiai pavirto į žvėris: mušo visus senus, jaunus ir vaikus. Puikiausios krautvės akymirksnyje tapo išverstos ir visi daiktai į šipulius sumušti. Bet netiktai krautvėms, teko ir šiaip jau žydų namams Kur tiktai įpuolė inirtusi gauja, tenai nebeliko nieko sveiko pagaliaus pečiai tapo išgrauti. Tuli kaltina policiją, kad jos tai buvęs darbas nes ta skerdynė buvusi iš anksto parengta. Kiti kaltina policiją ir kariumenę, kad nieko nedarė idant įtužusią gaują išvaikyti, kiti sako, buk policija tiesiai padėjusi žydus mušti. Kiek lig šioliai išsiaiškino, užmuštų žydų yra 93 ypatos ir apie pusantro šimto sužeistų. Nuostolis begalinis. Balstogen atvyko tris Dumos sąnariai: Ščepkin'as, Arakancev'as ir Jakobsonas, kurie ištirs visą tiesą ir Dumai praneš. Tuotarpu Baltstogės miestas tapo apskelbtas ant kariško stovio.

Anyksčiai (Kauno gub. Ukmerg. pav.). Dievo Kuno procesija buvo pas musų labai iškilmingai atlikta. Miestelyje buvo paruošti 3 altoriai. Kun. klebonas nešė monstrančiją su Švenčiausiu Sakramentu; 4 kunigai ėjo apsilvilkę ornatais. Nešė 12 liktarnių, 6 mažesnes vėliavas (karunas) ir 2 labai dideli, teipajau 2 feretronu (altoreliu). Žmonių buvo labai daug. Procesija tvėrė 2 valandi, giedodama šventas giesmes. Diena buvo puiki, saulėta ir tik pabaigus procesiją pradėjo gausiai lyti. Kun, Strazdas pasakė gražų pamokslą, išaiškindamas, kam įsteigta ta iškilmė, ką reiškia ta procesija. Iškilmė, per 40 metų neregėta musų krašte, padarė gilų įspūdį.

15 gegužio tapo valdžios užtvirtinta draugija, Marijampolėje susitvėrusi, vardu „Žiburys“, kurios programa čia talpiname.

LIEUTUVIŲ KRIKŠČIONIŲ DRAUGIJA „ŽIBURYS“.

I. Draugijos siekis.

Kiekvienas kulturiškas darbas gali tik tasyk tikėtis pasisekimo, jeigu jis bus paremtas ant tautos psichologijos. Užtat tautos labui veikiant, reikia giliai ištirti ir suprasti jos dvasia, pažinti idealai ir tuos idealus neveidmainingai godojant ir mylint, vesti tautą doros ir labo keliais. Kiekvienam aišku, kad musų tauta atsižymi savo dievoatumu. Katalikystė,

per kelis šimtus metų Lietuvoj viešpataudama, išdirbo netikt grynai krikščionišką tarp musų tautiečių etiką, bet teip susipynė su visais jų gyvenimo apsiereiškimais, kad šiandien sunku suprasti lietuvių nekataliką; ir musų žmonelių supratime lietuvis ir katalikas—tai vistiek.

Taigi ir mes lietuviuo nuo kataliko skirti nenorime ir neprivalome. Jeigu tautų tvirtybė yra jų dorybė, tai kur mums jos jieskoti, jeigu ne katalikystėj, kuri viską kas dora turi savo aukštoje etikoje; jeigu ne katalikystėj, kuri tiek tautų yra civilizacijai išauklėjusi? Mums lietuviams katalikams turi rūpėti, kad mes netikt tautiškai, bet ir katalikiškai susiprastume, kad numylėtume netikt savo gražią kalbą, bet ir savo tikėjimą su jo neapsakomai aukštu dorybės mokslu.

Užtat musų „Žiburys“ švies lietuviams (ta pabraukiame) katalikams, leisdamas du—lietuvių tės ir krikščionystės spinduliu. Musų uždavinys dvejopas: lietuvius padaryti gerais lietuviams ir gerais katalikais.

Tą tikslą pasieksime sekančiais budais.

II. ĮRANKIAI.

1. Moksliški.

Gerai žinodami, kad tamsybė trukdo netikt tautišką, bet ir krikščionišką susipratimą, labiausiai rūpimsimės apie žmonių apšvietimą, remdami jį aiškiai ant krikščioniško pamato. Taigi steigsime:

a) lietuviškas pradinės miestuose, miesteliuose ir kaimuose mokyklas;

b) vakarinius abiejų lyčių užaugusiems kursas, kur ypač bus mokinama skaityti ir rašyti;

c) teoretiskai-praktiskas vidurines mergajtėms mokyklas, kad parupinti išsilavinusias ukininkes ir apšviestas ir doras moteris ir motinas;

d) žemdarbystės, daržininkystės, pirklystės etc... mokyklas vaikinams;*)

e) knygynus, iš kurių Draugijos sąnariai gali pasiskolinti knygas be užmokesčio, pašalinės-gi ypatos, įmokėdamos po 5 kap. per mėnesį į knygyno išdą;

f) šelpti talentuotus visose mokslo šakose vaikus, kurie savo jiegomis negalėtų pabaigti mokslų;

g) steigti skaitymus ir moksliskus pasikalbėjimus;

h) Draugijos sąnariai privalo, kiek galima, darbu ir lėšomis šelpti tautiškai—krikščioniškąją laikraštiją ir spaudą.

2. Teatrališki—sceniški.

Atsimindami, kad menas (štuka) lavina ir tobulina žmogaus jausmus, rūpimsimės suorganizuoti:

a) teatrus ir spektaklius;

b) choras—(teipgi bažnytinis);

c) vokališkai-muzikališkus vakarus, koncertus etc.

*) Visų Draugijos mokyklų pakraipa katalikiška ir išguldymas tikėjimo turi buti ant pirmutinės vietos,

3. *Auklėjimiškai mielaširdingi.*

Rupinsimėsi prašalinti iš žmonių tarpo vargą, kuris tankiai esti nedorybių priežaščia, ypač stengsimėsi padėti neturtingiems tėvams auklėti vaikelius ir apžiūrėsime vargdienių senatvę; todėl steigsime:

a) dar negalintiems mokintis vaikams apsaugos namus, našlaičiams (siratoms) ir netikusių tėvų vaikams prieglaudą;

b) pataisymo namus prasikaltusiems vaikams;

c) seniems ir raišiams prieglaudą, stengsimėsi prašalinti elgėtavimą.

III. **Draugijos organizacija ir valdyba.**

1. Ypata, duodanti Draugijos labui nors 3 r. per metus, įgija Draugijos sąnario tiesas. Prie Draugijos gali prigulėti kiekvienas doras žmogus, katalikas.

2. Pinigai gali būti mokami metais, bertainiais ir mėnesiais.

3. Sąnariai iš tarpo savęs paprastu balsų didžiumu renka valdybą, susidedanšią iš 5 ypatų: pirmsėdžio, jo pagelbininko, įždininko (kasieriaus), knyginko (bibliotekoriaus) ir sekretoriaus.

4. Valdyba yra renkama vieniems metams, kuriems praslinkus visuotinis sąnarių susirinkimas renka naują valdybą; gali būti išrenkamos ir tos pačios ypatos.

5. Visus Draugijos reikalus veda valdyba, kuri pirmsėdžiui reikalaujant turi susirinkti ir sprendžia paprastu balsų didžiumu.

6. Keturis kartus per metus turi būti sušaukiamas visuotinis susirinkimas; sukviečia sąnarius pirmsėdis.

7. Susirinkimas bus legališkas, jeigu bus nors pusė sąnarių. Nė pusei sąnarių nepribuvus pirmsėdis už dviejų savaitių paskiria dieną antram susirinkimui, kuris bus legališkas, nepaisant ant dalyvaujančių sąnarių skaitliaus.

8. Reikalui atsitikus Valdyba gali sušaukti nepaprastą visuotinį susirinkimą.

9. Turi tiesą sušaukti visuotinį susirinkimą ir didesnė Valdybos pusė, nors tam prieštarautų pirmsėdis.

10. Gali pareikalauti visuotinio susirinkimo 10-ta Draugijos sąnarių dalis; tokį reikalavimą Valdybos pirmsėdis turi išpildyti.

11. Visuotinis susirinkimas patvirtina naujus Draugijos sąnarius, (kurie pirmamjame posėdyje dar neturi balso), klauso atskaitos išleidimų iš perėjusiųjų metų, nutaria budžetą ateinantims metams, renka naują Valdybą ir revizijos komitetą, susidedantį nors iš dviejų ypatų ir svarsto svarbesnius Draugijos reikalus.

12. Įsteigimą naujo užvedimo, paveizdan mokyklos, prieglaudos, nutaria visuotinis susirinkimas, Valdyba tik teaprupina jau esančius.

13. Ypatas, padariusias Draugijai nepaprastą

naudą, visuotinis susirinkimas užrašo į garbės sąnarių knygas.

14. Ypata, neįmokėjusi dviejų įnešimų, esti išbraukiama iš sąnarių skaičiaus.

15. Apart centralinės Draugijos organizacijos Mariampolėj, kitose vietose gali būti steigiamos filijos.

16. Filijos susitveria panašią į centralinę organizaciją, kuri rūpinasi apie vietinius reikalus.

17. Kiekviena filija siunčia į visuotinį centralinės organizacijos susirinkimą po du atstovus, kurie su lygiu balsu dalyvauja to susirinkimo nutarimuose.

18. Centralinės organizacijos visuotinio susirinkimo nutarimai paliečia visas filijas.

19. Apie visuotinio susirinkimo dieną centralinės organizacijos Valdyba praneša visoms filijoms už mėnesio.

20. Filijų išdo liekanos esti pernešamos centralinės organizacijos išdan ir paskiriamos svarbesniems Draugijos reikalams.

Pasarga. Norintieji susižinoti su centraline Draugijos organizacija tesikreipia prie jos pirmsėdžio pagal šį adresą: Kun. Staugaitis Marjampolėje (Suval. gub.).

Žinios iš visos Rusijos.

D U M A.

Dvidešimt pirmasis Dumos posėdis (2 birželio d.).

Posėdis prasidėjo po pusei dvyliktos valandos; pirmininkavo kunigaikštis Dolgorukov'as. Pradėjo svarstyti žemės klausimą. Pirmasis kalbėjo at. *Sirtlanov'as* nuo Kaukazo, bet taip silpnai, kad nieko negalima buvo suprasti. Taip-pat ir kiti atstovai nieko naujo nepasakė. Ant to posėdžio prabilo ir mūsų Kauno gubernijos atstovas *Lopas*, štai ką jis pasakė:

„Aš esmu iš Lietuvos. Paaikšinsiu nekurias ypatybes, kas link' žemės klausimo išrišimo prie mūsų Lietuvoje. Mūsų žemė neplati ir nederli. Ji reikalauja kieto ir sistematiško išdirbimo. Norint, kad žemė duotu vaisių, ji turi būti gerinama. Mūsų laukia įkyrus darbas smilynus perdirbti į molynus o balas į sočias ganyklas. Tą galima bus padaryti, jei žemė pereis nuo tėvų ant vaikų. Dėlto mes reikalaujame, kad žemė butu duota savastin. Ukės vedimas turi būti vienasėdžiuose ir pritaikintas prie auginimo gyvulių. Vienasėdis negali turėti mažiaus šešių dešimtinių žemės. Servitutai ir diferencijos turi būti atiduoti valstiečiams dykai, Tas pagerinimas turi būti įvykdintas tikt per savyvaldą, kurios sąnariai turi būti renkami visotinu lygiu tiesiu ir slaptu balsavimu“

Pabaigus Lopui kalbėti dar prašneko bent du sakytoju, o paskui pirmsėdis paaikšino, jog beliko apie 25 kalbėtojus; ateinantį kartą bus galima pradėti rinkti komisiją iš 88 ypatų tam klausimui sustatyti. Tapo apskelbtas pertrukis.

Pusėje ketvirtos valandos posėdis atsinaujino. Pirmininkauja patsai Muromcev'as. Iš eilės eina keli užklausimai ministrams. Užklausimai pripažįstami už nelabai paskubintinus atduota komisijon. Už paskubintiną tapo pripažintas užklausimas apie kazakų antpuolimą ant sodžiaus Aleksandrovsko Ekaterinoslavo gubernijoje ir keli kiti apie ištrėmimus Sibiran.

Tuotarpu Dumon pradėjo eiti žinios iš Baltstogės (Bielostoko), kad žydus užniko mušti. Pirmoje birželio dienoje kilo tenai baisios muštynės. Daug yra užmuštų. Gyventojai didžiausioje baimėje meldžia, kad Duma apgintu. Duma pripažindama to atsitikimo svarbumą nusprendė kuoveikiausiai užklausti ministro:

1) Ar yra tuojaus kas manoma daryti, kad apginti žydus Baltstogėje?

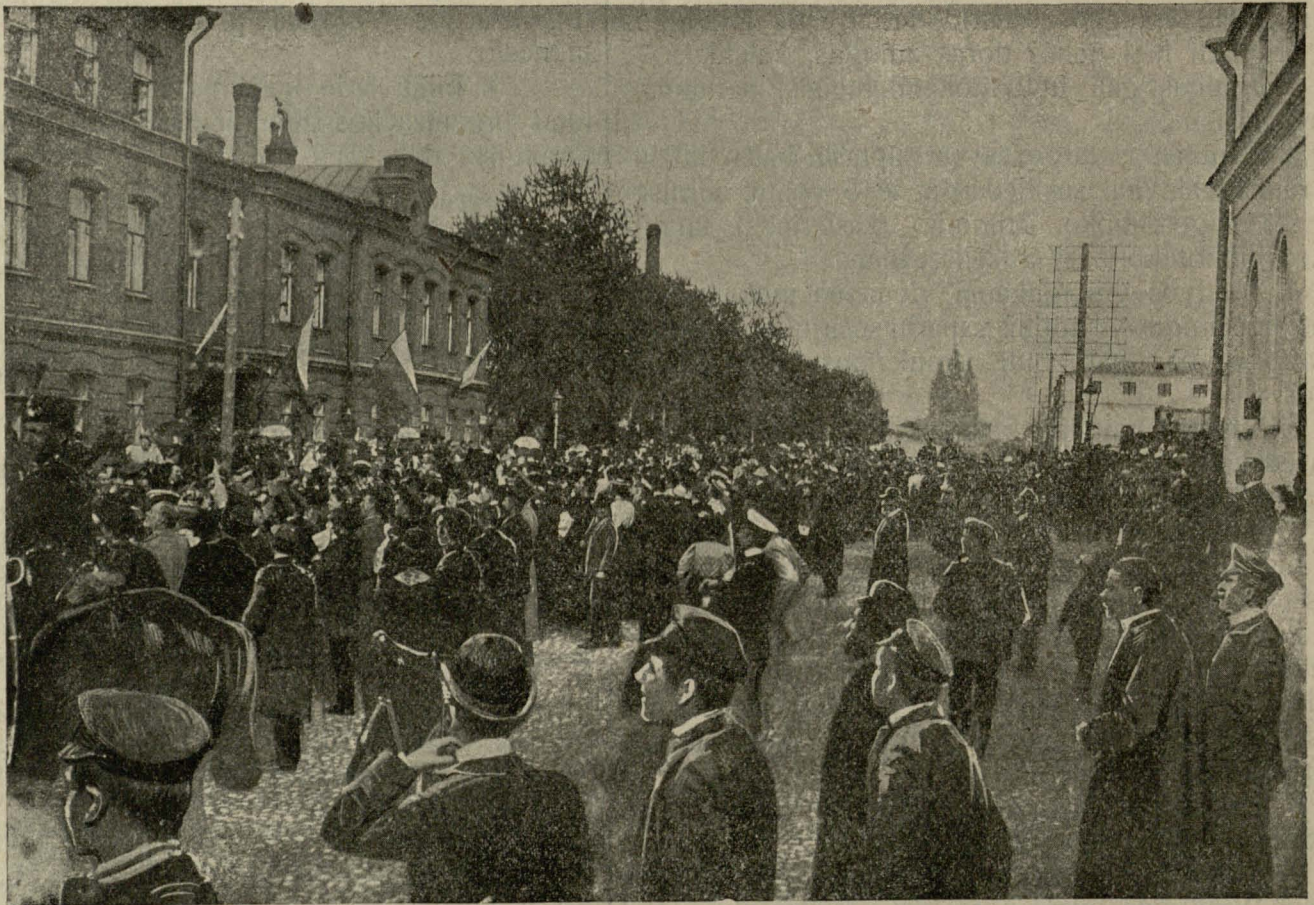
2) Ką ketina ministras daryti, kad kitur neįvyktu žydu užmušimai ir jų turto išplėšimai?

At. *Nabokov'as* samprotauja, kad muštynės galėjo būti iš augšto rengiamos, dėlto kad viena žinia sako, buk į pravoslauną procesiją mesta bomba ir mieste pradėjo mušti žydus. Antroji žinia sako, kad muštynės baisiai platinas. Trečioji žinia kalba, kad į procesiją bombos nemetė, bet

Duma pripažinusi užklauso skubinumą perėjo prie sekančių svarstymų.

Toliaus skaitosi užklauso karės ministrui apie prailginimą kariškos tarnystės kazokų pulkų antros ir trečios eilės. Užklauso paaiškina, jog kazokai atlikdami policijos darbus didžiai savę pažemina. Negana to, rengiama dabar mobilizacija kazokų tapo apgarsinta ne taip kaip visados yra daroma, tai yra par senatą. Ir dėlto jos apgarsinimas neturi sylos.

Paskui pirmasėdis skaito lakštą iš Paryžiaus nuo tarp-parlamentariškos kuopos viso svieto parlamentų, kuri turi už uždavinį, visus klausimus ir ginčius kilusius tarp viešpatijų atiduoti ant trijų teismo. Tame laiške minėtos kuopos pirmasėdis liordas Kerdel pataria, kad ir Duma sutvertu tarp savo sąnarių tokią kuopelę. Duma išklausiusi tą lakštą

Žmonės sveikina atstovus ties Dumos rumais 27 balandžio.

šavo. Iš to aišku, jog duotas buvo ženklas pradėti žydus mušti.

At. *Levin'as* sako, kad nebutu žydu, tuomet reiktu ant kitų žmonių pataikyti gaujos apmaudą.

At. *Zukauskis* kalba, kad Baltstogėje tarp katalikų, pravoslaunų ir žydu yra vienybė, dėlto kad jie visi vienodai yra Valdžios slėgiami. Šauti į procesiją galėjo tiktai keli juodašimčiai.

At. *Rižkov'as* pataria siųsti komisiją, kuri ant vietos ištirtu tą atsitikimą.

Kovaliauskis kalba kad tokios muštynės labai žeminančios Rusijos vardą.

At. *Aladjin'as* kalba, Duma turinti siųsti Baltstogėn vieną arba du savo sąnariu, kuriuodu viską ištirtu ir Dumai praneštu. Apie tuos atsitikimus kalbėjo dar keli atstovai. *Rodičev'as* karštą pasakė bylą prieš minisirus. Galop

nutarė paduoti tą klausimą komisijon iš 19 sąnarių.

Toliaus buvo svarstomas atsakymas ministrų pirmininko ant Dumos užklauso, kas link spaudinimo „Valdybos žiniuose“ juodašimčių telegramų.

Buvo pakeltas klausimas apie užtvirtinimą rinkimų Vilniaus vyskupo barono Roppo į atstovus. Bet ir šį kartą tas klausimas tapo atidėtas. Posėdis pasibaigė 7 valandoje 15 minučių vakarą.

Dvidešimtantrasis Dumos posėdis (5 birželio d.)

Daugiausiai svarstyta žemės klausimas.

At. *Sapošnikov* sako: kiek dešimtinų žemės reikia turėti pavieniam artojui, kad jis užtenkamai galētu prasiminti, tik vietinės komisijos gali nuspręsti... Atimant žemes iš dvarininkų dėl padalinimo artojams, reikia paskirti atlyginimą, o žemės kaina (cienia) spręsti ne pagal dvarų žemės

mės, bet pagal vietinių sodiečių žemės pelningumą... Jeigu dvarininko žemė nepirkta nei jo, nei jo pranokėjų, bet dovanota valdybos, tai tokia žemė reikinti dovanai ir išdalinti artojams be jokio apmokėjimo savininkui. Pridera sutverti vietiniai komitetai arendos mokesčiams nustatyti, kad savininkai negalėtų plėsti nuo arendorių neteisingų arendų. Kaip dvarininkų teip ir valstiečių žemės bankai reikia sustabdyti. Jeigu Duma būtų išvaikyta, tuokart kiltų sumišimai.

At. kunigas *Trasunas* karštai peikė projektą dalinti žemę į amžiną arendą, kuri atimtu nuo artojų laisvę ir parduodu jaus į tamsybes.

Pagaliaus atstovai vienbalsiai nusprendė žemės klausimą pavesti tamtikrai komisijai.

Tądien pasibaigė bylos (arba prakalbos) apie žemės klausimą. Nuo to laiko pradeda svarstyti įstatymų projektą, kad visi būtų lygūs prieš įstatymus.

At. *Kokoškin* tvirtina, Rusijos įstatai (arba zakonai) vienus žmones visokiomis privilegijomis apdovanoja, o kitus nuskriaudžia. Bajorai visur gauna viršų ir prie žemės valdymo, ir prie visokių valdžios vietų užėmimo, ir prie mokyklų lankymo, o kiti luomai (arba stonai) esą labjaus mokesniais apsunkinti ir daugiuose atsitikimuose užpakalin nustumti ir suvaržyti, labjausiai valstiečiai. Cielos tautos, kaip antai: lenkai, lietuviai, žydai, latviai ir visi ne-rusai, kenčia daug suvaržymų, nuo daugių valdiškų vietų atstumti. Moteriškosios daug mažesnes teises turi už vyriškuosius... Kas ne-pravoslavas, tas nėra prileidžiamas prie daugių valdiškų vietų. Tą nelygybę reikia pašalinti ir padaryti visus lygius prieš įstatus (arba zakonus).

Po to Duma nusprendė užklausti ministerijos dėl nekurių neteisingų valdininkų pasielgimų, tasgatis: dėl Manovskio, Ringos karės teismo pasmerkto mirtin—dėl mokyklų Lenkijoje ir 200 mokytojų atstatytų nuo vietų—dėl 4 laikomų Kostromos kalėjime už riaušes Barnabinsko paviete, kurių ten visai nebuvo—dėl neteisingo kazokų pasielgimo Jandiro sodžiuje Kaukaze.

Dumos posėdis 6 birželio.

Sakytėjai išrodinėja, kad reikia visiems žmonėms suteikti lygias teises prieš įstatymus.

At. *Lokot* tvirtina, valstiečiai teip esą nužeminti įstatymais, juog išrodo esą vergais (nevalninkais). Jis reikalauja visiškos teisių lygybės ir kad būtų visai panaikinti visi titulai ir luomai (stonai),—kad žmonės nebesivadintu grapais, kunigaikščiais, bajorais ir valstiečiais, bet visi—piliečiais (graždanin), o sulyg užsijėmimų—kunigais, pirkliais, žemdirbiais, ir teip toliau.

At. *Petražicki* kalba apie moterų teises. Reikia moteriškosioms suteikti lygias teises su vyriškaisiais, ir kad jos turėtų balsą prie rinkimų ir pačios galėtų būti renkamas į atstovus. „Juo daugiaus moteriškosios užsiims politika, juo laimingesnė bus valstija“. Tolesniai, Duma užtvirtina sąrašą komisijos sąnarių žemės klausimui išrišti, iš viso 91 įpatą, tarp knrių yra ir mūsų atstovas p. Lopas.

Vyskupo Ropo išrinkimas pripažinta per tesingą.

Dumos posėdis 8 birželio.

Sakytėjai dar kalbėjo apie tatau, kad reikia visiems būti lygiems prieš įstatymus. Karštai sakė at. *Krilov* ir *Zabolotni*, reikalaudami, idant moteriškosioms ir žydams būtų suteiktos tokios pat teisės, kokias turės visi kiti Rusijos gyventojai. Žydų atstovas *Levin* (iš Vilniaus) dabartinį žydų padėjimą sulygina su vergija ir reikalauja, kad Rusijoje žydai turėtų lygias teises su visais kitais gyventojais, lygiai kaip yra Vokėtijoje ir Francijėje.

Tamtikro įstatymo projektui išdirbti Duma išrinko komisiją iš 33 sąnarių.

Sakytėjai įžengė *teismo ministeris* ir išaiškino Dumai, dėlko yra kaltinamas ir laikomas kalėjime Ščerbak.

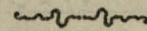
Vidaus dalykų ministeris sakė ilgą išaiškinimą dėl slaptos policijos departamento spaustuvės, ant kurios žandarų oficėris Komisarov spausdinęs atsišaukimus į kareivius, nusiųstus Vilniun (200—300 egzempliarų), ir atsišaukimus į rinkikus. Vyriausybė apie tatau pajuto ir liepė Komisarov'ui atsisakyti nuo politiškos propagandos, o spaudinius sunaikinti. Teip pat ir rotmistrui Budagovskiui buvo prisakyta liauties nuo panašaus veikimo; o jeigu šis gavęs pagyrimą, tai ne už kurstymus, bet už riaušių numalšinimą. Tokių netikusių pasielgimų valdyba toliau nebekėsianti.—Vologdoje sumišimai kilę dėl priverstino krautuvių (kromų) uždarinėjimo ir dėl buvusio žiemą parašo ant liaudies namų (narodny dom) „tegyvuojie respublika“. Kareiviai būvę parkviesti pervėlai. Policijos būvę permažai.—Caricine kalta buvusi policija. Ministeris žada pasirupinti, kad nuo šio laiko visuomet būtų gera tvarka... Įstatymai (zakonai) esą nevisai geri, bet lig naujiems įvyksiant, reikia pildyti senuosius ir užlaikyti tvarką atsargiai, teisingai, bet aštriai.

At. kunigaikštis *Urusov*, buvusias vidaus dalykų ministerio draugas, užtikrino, prie policijos departamento buvusi didelė spaustuvė, kurioje spaudino šimtus tukstančių atsišaukimų. Buvu tamtikra draugija teip surėdyta, juog kas valanda buvo galima padaryti žudynes (pogrom) ant 10 žmonių ar ant 10 tukstančių. Vitei išgirdus apie spaustuvę ir Komisarovą pašaukus apsiteisintų, spaustuvė išnyko per 3 valandas. Iš ministerio paaiškinimo nesimato, kad žudynės nebeatsikartos, ir šalis neturės ramumo, ligikolaik į šalies valdymą kišis tamsūs žmonės, stovėdami už nepreimanamos tvoros.

Tolesniai sakytėjai gailystauja, kad Duma balso neprileidžia prie Viršiausios Valdžios, o Duma tikra širdžia nori žmonėms gera padaryti. „Mes (atstovai) iš visų Rusijos kraštų atsinešėme čia nevien skundas ir papeikas, bet ir karštą troškimą padaryti gera, neatsižvelgdami ant mūsų pačių naudos, mes atsinešėme gryną tėvynės meilę. Čia tarp mūsų daugumas yra tokių, kurie mitinas savų dvarų pelnu, o ar girdėjot nuo jų nors vieną priešingą žodį tuomet, kai Duma paketino dvarų žemės dalinti artojams? Čia tarp mūsų daug didponių ir bajorų, o ar atsiliepė kas prieš sulyginimą visų žmonių, prieš panaikinimą privilegijų?... Duma vieno daikto tetrokšta—žmonių gerovės... argi bereikia geresnės Dumos?“ (Šitai prakalbai plojo ilgai ir smarkiai).

Vidaus dalykų ministeris dar teisinosi. Vis tatau būvę seniaus; nuošiol visas nedorybes panaikinsias. (Kilo šauksmai: „Atsisistatydinkite! Žudytojai (pogromščiki)! o Baltstogės žudynės!“).

Dėl riksmų kilimo, pirmasėdžiui reikėjo pertraukti posėdį

Prašau Jo Milystos Garbingo Redaktoriaus patalpinti „Ned. Sk.“ šitą atsakymą:

№ 18 „Ned. Sk.“ patalpinta buvo iš Ilukštos korespondencija, kurioje rašytojas nežinau iš kokios prižasties pranešė neteisingos žinias. Ir teip rašo: „vienas yra bažničia pavojus. Skliapu sienos iš vakarų pusės teip įtrunėjusios, jog su lazdele pigiai galima per plaštaką duobę ištrupinti. Bokštų atsparas skliape teipogi nuo jų truputi atsiskyrė. Ilgainiu bažnyčia gali atsisėsti ant šono.“

Ilukštos bažnyčia pastatyta metuose 1760 ir per tiek metų jau daugel kartų, o prie paskutinio atnaujinimo buvo specialistų inžinierių apžiurėta ir niekas iš jų Ilukštos bažnyčioje nerado to „pavojaus“ ant šono atsisėsti. Gailu kad korespondentas inžinierius tikt' su lazdele sienose duobes ištrupinti teišmano, o supratimo apie budavonę jokio ne turi.

Tas pats rašytojas inžinierius atrado buk „Aniolas Dievo“ po latviško pamokslu ir po lietuviško „pastarame laike ėmė giedoti lenkiškai“. Kad korespondentas jokio supratimo apie budavonę neturi—lengvu suprasti; mokslas inžinieriaus nelengvus, bet kodėl jis nepersitikrines apie giedojimą „Aniolas Dievo“ latviškai ir lietuviškai parašė: „pastarame laike ir po tų pamokslų ėmė giedoti lenkiškai“—nesuprantu. Be jokio pertrūkio yra „Aniolas Dievo“ giedamas pamokslu kalboje.

Korespondentas tur' buti niekadus negirdėjo parėdimo Tėvo „Šv. Motu Proprio“ kuriame giesmininkams prie vargonų uždrausta yra laike giedotinių Mišių giedoti. Jų vietoje Ilukštoje vaikai ne likt' „lenkiškai“, kaip korespondentas praneša, bet tarp jų yra lietuviai ir latviai.

Toliaus korespondentas minavoja „jog seniaus buvo daug čia kunigų“, teisybė, jezavitų laikuose buvo kunigų apie 25; paskiaus missionerių ir-gi apie tiek; taip-gi persekiojimo laikuose Ilukštoje buvo ne maž vyresnybės atsiųstų, bet dabar ne „vos du“, bet penki kunigai, Šventmujėje, Stelmuižeje ir tris Ilukštoje.

Ir teip tam neteisingo pranešimo rašytojui reiktu rašant atminti: „Littera docet—littera nocet“.

Semigalijos dėkanas *kun. Kasperavyčius*.

Žinios iš užrubežio.

Anglija. Liverpulio miesto uoste ant laivo „Chawerferd“ sprogo katilas. Balsas girdėjos už kelių mylių. Laivas užsidegė, bet gaisrą pasisekė užgesyti. Devyni žmonės užmušti, keturios dešimtys sužeisti. Tas laivas ką-tikt buvo atplaukęs iš Amerikos.

Graikija. Tarp Graikijos ir Ruminijos kilo ginčiai. Abi valstybi pertraukė tarp savęs susinešimus.

Francija. Tuliono miesto uoste ištiriant naują Rusijos šarvočių „Admiral Makarov“ vanduo nunešė ištiestus perdorius, laivas pakrypo ant šono, šeši darbininkai sužeisti.

NAUJOS KNĖGOS.

Tik ką išėjo iš spaustuvės Šv. Kazimėro Draugijos išleistos štai kokios knėgos: „Švenčiausios Panos Užtarymas“ labai graži knėgėlė—kaštuoja 10 k. Vertėtu kiekvienam ją įgyti.

„Išpažintis“ arba Spavednė, nemaža knėgėlė, reikalinga ir naudinga kiekvienam krikščioniui-katalikui. Kaštuoja 25 k. Galima gauti: Biržiuosė Onos Januševyčiutes knėgynė, Kaunę pas J. Naujalį ir kitur.

Redaktorius Pralotas *A. Karosas*.

KĄ TIKT' ATSPAUSDINTAS:

1. Lietuvių Hymnas fortepionui priruostas 30 k.
2. Dangiškas balsas katalikų maldaknygė. 25 k.

RENGIAMA:

1. Lietuvių albomelis.
2. Quo vadis.

Kreiptiesi į knėgyną **A. Macejevskio** Rygoje pilies (zamkovaja) gatvė № 7.

BAŽNYTINIŲ DRAPANŲ DIRBTUVĖ

Cecilijos Baranauskytės

Kaunę. Viešasis (paradny) placas. Fišero namai.

Daktaro A. Jagdhold'o

Elektroterapija ir Rentgenologija.

Ištyrinėjimas ir kiaurai peržiurėjimas su **RENTGENOSKOPO** pagalba visokių kuno dalių ir jų ligų: krutinės, širdies, plaučių, pleurito, inkstų, puslės, kaulų gedimo ir perlužimo. Atradimas užsilikusių kunę pašalinių daiktų, kaip štai: šratų, kulčių, adatų ir k. p. Gydomas su **RENTGENOSKOPO** pagalba visokių ligų esančių pavirš kuno, kaip antai: vėžio, niežų, skaudulių ir k. p. Teipogi su **ELEKTRIKOS** pagalba gydymas reumatizmo, nervų, apmirimo kuno dalių ir k. p. **Liepojuje**. Grudų gatvė (Zernovaja), № 42, Bonyco namai.

25--9

Šių metų gegužės 1 d., Balsiuose (Šilalio par., Raseinių p.) ant jomarko, tapo paimta nuo pabėgusio vagies treigė kaštanka (sarčikė) kumelė; verta 50—60 rub.; ugio vidutinio. Jei rastų jos savininkas, tesikreipie į Šilalio antstolį (asesorių).

1—1

Daktaras A. von Forestier

specijališkas gydymas sergančių ausių, nosies ir gerklės ligomis. Nuo 12—1 valandos dieną ir nuo 6—7 val. vakarę. **Liepojus**, Grudų gatvė (Zernovaja), № 42, Bonyco namai.

25—9

VARGONŲ FABRIKA

Jono Garalevyčiaus

perkelta ant Porto gatvės į nuosavus namus; žymiai padidino veiklą; priima užsakymus kas link statymo naujų ir taisymo senų vargonų.—Adr.: Kaunas. Portova, nuosavi n.

DANTŲ GYDYTOJA

Janulaitytė-Biliunienė,

tamtikrus mokslus išėjusi Charkove ir paskiaus Berlyne, pagydo gendančius ir skaudančius dantis, o kiaurus užlipdo labai stipriomis plombomis, teip jaog paskui per ilgą laiką dar galima drašiai kietus valgius kramtyti ir nebejausti dantų skaudėjimo. Traukia dantis be sopėjimo. Gydykla Kaune, Naujoje gatvėje, Virovyčiaus namuose (№ 9).

10 -6